

Kingdom, pp. 256–265. Retrieved from. URL: <https://sci-conf.com.ua/viiiimizhnarodna-naukovo-praktichnakonferentsiya-global-science-prospects-andinnovations-28-30-03-2024-liverpulvelikobritaniya-arhiv/> [in Ukrainian]

2. Dorofei, S.V. (2012). Tvorchaktyvnyist yak motyvatsiyniy komponent u systemi pidhotovky spetsialista do tvorchoi profesiynoi diialnosti [Creative activity as a motivational component in the system of preparing a specialist for creative professional activity]. Zbirnyk naukovykh prats Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka, Instytut psykholohii im. H.S. Kostiuka NAPN Ukrainy. Problemy suchasnoi psykholohii. 18. S. 291–302. [in Ukrainian]

3. Kuprievych, V. (2017). Samomenedzhment v diialnosti kerivnyka suchasnoho zakladu profesiynoi osvity [Self-management in the activities of the head of a modern vocational education institution]. Pisladyplomna osvita v Ukraini. December. S. 88–90. [in Ukrainian]

4. Radul, V.V. (2017). Sotsialna zrilist osobystosti: monohrafiia [Social maturity of personality: monograph]. Kharkiv: Machulin. 442 s. [in Ukrainian]

5. Smulson, M.L., Ditiuk, P.P., Kovalenko-Kobylanska, I.H., Meshcheriakov, D.S., & Nazar, M.M. (2018). Rozvytok subiektnoi aktyvnosti doroslykh u virtualnomu prostori: monohrafiia [Development of adult subjective activity in virtual space: monograph]. Za red. M.L. Smulson. Kyiv: Instytut psykholohii imeni H.S. Kostiuka NAPN Ukrainy. 180 s. [in Ukrainian]

6. Taranenko, H.H., & Kukina, N.V. (2023). Sotsialna aktyvnist osobystosti yak zasadnychi pryntsyp rozbudovy hromadianskoho suspilstva [Social activity of personality as a fundamental principle of building civil society]. Visnyk nauky ta osvity. 3(9). S. 251–265. [in Ukrainian]

7. Vatan, Yu. (2022). Metakohnityvna aktyvnist u subiektnomu vymiri [Metacognitive activity in the subjective dimension]. Naukovi pratsi Mizhr rehionalnoi akademii upravlinnia personalom. Psykholohiia. 1(54). S. 12–18. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ПОЧКА Каріна – аспірант Української державної льотної академії.

Наукові інтереси: дослідження особливостей розвитку соціально-професійної зрілості керівника закладу освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

POCHKA Karina – is a postgraduate student at the Ukrainian State Flight Academy.

Scientific interests: research into the specifics of the development of the socio-professional maturity of the head of an educational institution.

Стаття надійшла до редакції 06.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 17.10.2025 р.

УДК 371.13:17.022.1

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-267-271

ЗЕЛЕНСЬКА Людмила –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3324-5173>

e-mail: zelenskaya_ludmila@ukr.net

ІНТЕГРАЦІЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗМІСТ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ

У статті здійснено комплексне науково-педагогічне дослідження проблеми інтеграції морально-етичних цінностей у зміст історичної освіти на університетському рівні. Підкреслено, що історична освіта виконує не лише пізнавальну, а й виховну функцію, формуючи у студентів систему моральних орієнтирів, громадянську свідомість, здатність до критичного мислення й відповідального ставлення до суспільних процесів. Обґрунтовано необхідність посилення аксіологічного компонента в історичних дисциплінах через включення у зміст навчання понять «справедливість», «гідність», «толерантність», «відповідальність», «мир» і «гуманізм».

На основі аналізу нормативно-освітніх документів Міністерства освіти і науки України (навчальні програми з історії України 2025 р., всесвітньої історії 2023 р. та інтегрованого курсу 5–9 класів 2017 р.) доведено, що сучасна українська історична освіта спрямована на формування ціннісних орієнтацій і компетентностей, необхідних для життя у демократичному суспільстві. У цих програмах виокремлено наскрізні лінії «Цінності й моральність» та «Громадянська відповідальність», що сприяють поєднанню фактологічного знання з вихованням моральних якостей і громадянської активності.

У статті здійснено порівняльний аналіз українського та зарубіжного досвіду. Зокрема, у британських, канадських і європейських стандартах освіти (зокрема документах Ради Європи та Міністерства освіти провінції Онтаріо) простежується системна інтеграція морально-етичних компонентів в історичне навчання. Показано, що зарубіжні моделі акцентують розвиток таких компетентностей, як емпатія, толерантність, розуміння історичного різноманіття, повага до прав людини та здатність оцінювати події крізь призму етичних критеріїв. Окрему увагу приділено ініціативі ЮНЕСКО «Global Citizenship and Peace Education», яка орієнтує освітні системи на виховання глобального громадянства, миротворчості й міжкультурного діалогу.

Результати дослідження засвідчують, що інтеграція морально-етичних цінностей у зміст історичної освіти забезпечує виховання гармонійно розвиненої особистості, здатної осмислено діяти в соціумі, зберігати історичну пам'ять, протидіяти маніпуляціям і нести відповідальність за власні рішення. Зроблено висновок, що подальший розвиток історичної освіти в Україні має передбачати вдосконалення методик викладання, створення навчальних курсів із чітко вираженим ціннісним змістом і системне підвищення етичної компетентності майбутніх педагогів.

Ключові слова: морально-етичні цінності, історична освіта, аксіологічний підхід, громадянська свідомість, критичне мислення, ЮНЕСКО, демократичні цінності, педагогічна інтеграція.

ZELENSKA Lyudmila –
 Doctor of Pedagogical Sciences
 Professor, Professor of the Department of Educology
 and Innovative Pedagogy H.S. Skovoroda
 Kharkiv National Pedagogical University
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3324-5173>
 e-mail: zelenskaya_ludmila@ukr.net

INTEGRATION OF MORAL AND ETHICAL VALUES INTO THE CONTENT OF HISTORICAL EDUCATION

The article presents a comprehensive pedagogical study on the integration of moral and ethical values into the content of history education at the university level. It emphasizes that historical education performs not only a cognitive but also an educational function, forming in students a system of moral guidelines, civic consciousness, critical thinking skills, and a sense of social responsibility. The necessity of strengthening the axiological component of historical disciplines is substantiated through the inclusion of key concepts such as "justice," "dignity," "tolerance," "responsibility," "peace," and "humanism."

Based on the analysis of Ukrainian educational policy documents (History of Ukraine curriculum 2025, World History curriculum 2023, and the integrated 5–9 grade program 2017), the study demonstrates that modern Ukrainian historical education aims to develop value-based orientations and competencies necessary for life in a democratic society. These programs introduce cross-cutting lines such as "Values and Morality" and "Civic Responsibility," which combine factual knowledge with the cultivation of ethical beliefs and civic engagement.

A comparative analysis of Ukrainian and international experience shows that foreign standards—particularly those of the United Kingdom, Canada, and the Council of Europe—systematically integrate moral and ethical components into history education. These models emphasize the development of empathy, tolerance, respect for human rights, understanding of historical diversity, and the ability to assess events through ethical lenses. Special attention is given to UNESCO's Global Citizenship and Peace Education initiative, which encourages educational systems to foster global citizenship, peacebuilding, and intercultural dialogue.

The results confirm that integrating moral and ethical values into history education ensures the development of well-rounded individuals capable of critical reflection, social responsibility, and conscious action in society. The article concludes that further development of Ukrainian historical education should include improving teaching methodologies, creating value-centered curricula, and enhancing the ethical competence of future educators.

Key words: moral and ethical values, history education, axiological approach, civic consciousness, critical thinking, UNESCO, democratic values, pedagogical integration.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасне суспільство потребує освіченого громадянина, здатного свідомо здійснювати вибір, критично аналізувати інформацію та відповідально діяти в суспільстві. Проте історичне навчання часто зосереджене лише на фактах і подіях, не підкреслюючи морально-етичні уроки минулого. Відтак актуалізується проблема цілеспрямованого інтегрування у зміст історії таких морально-етичних категорій, як справедливість, гідність, толерантність, відповідальність тощо. Важливо дослідити, яким чином ці цінності можуть бути введені у навчальні програми з історії, щоб посилити їхній вплив на формування громадянської свідомості та критичного мислення студентів. Задача полягає в пошуку відповідних підходів і прикладів: з одного боку, з сучасних українських навчальних програм, а з іншого – із зарубіжного досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема інтеграції морально-етичних цінностей у зміст історичної освіти має глибокі історико-педагогічні та сучасні методологічні основи. У праці Н. Муляр [1] висвітлено родинні традиції українського виховання другої половини XIX – початку XX ст., у яких формувались базові моральні якості – чесність, гідність, милосердя, совість – як передумови майбутніх педагогічних систем. Сучасні нормативні документи Міністерства освіти і науки України, зокрема програми з історії України (2025) [2], всесвітньої історії (2023) [3] та інтегрованої програми для 5–9 класів (2017) [4], визначають розвиток гуманістичних і громадянських цінностей як пріоритет освітнього

процесу. У них акцентовано виховання відповідальності, поваги до прав людини, толерантності, патріотизму та активної громадянської позиції. Модельні програми містять наскрізні ціннісні лінії, що поєднують фактологічний матеріал із формуванням етичних переконань і моральної рефлексії. Зарубіжні документи підтверджують спільність тенденцій: видання Ради Європи History Teaching and the Promotion of Democratic Values and Tolerance [5] визначає історичну освіту як інструмент виховання демократії, критичного мислення і толерантності; канадський курикулум Онтаріо [6] розвиває морально-етичні компетентності через аналіз історичних подій у контексті справедливості, прав людини, різноманіття та відповідальності; ініціатива ЮНЕСКО Global Citizenship and Peace Education [7] наголошує на необхідності формування глобальної етичної свідомості, миру й солідарності. Сукупно ці джерела підтверджують, що сучасна історична освіта – як в Україні, так і у світі – спрямована на виховання особистості, здатної мислити критично, діяти морально й відповідально у демократичному суспільстві.

Метою статті є обґрунтування необхідності інтеграції морально-етичних цінностей у зміст історичної освіти та визначення її впливу на формування громадянської свідомості, критичного мислення й моральної культури студентів. Дослідження спрямоване на аналіз українського та зарубіжного досвіду включення етичних категорій у навчальні курси історії з метою виховання відповідальної, гуманної та соціально активної особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція морально-етичних цінностей у зміст історичної освіти ґрунтується на аксіологічному та компетентнісному підходах, які визначають сучасну парадигму освіти. Аксіологічний підхід передбачає орієнтацію навчального процесу не лише на засвоєння знань, а й на виховання системи цінностей, що регулюють поведінку людини у суспільстві. В контексті історичної освіти це означає, що події, постаті та процеси минулого мають розглядатися крізь призму моральних категорій – добра, справедливості, гідності, відповідальності, людяності. У педагогічній теорії морально-етичні цінності трактуються як основа виховання духовно розвиненої особистості, а історія – як інструмент морального досвіду людства. Як зазначає Н. Муляр, ще в українських родинних традиціях XIX – початку XX ст. формувались чесність, совість і повага до інших як головні моральні засади виховання, які згодом стали підґрунтям педагогічних систем XX ст. Таким чином, сучасна історична освіта продовжує цю традицію, але виводить її на новий – громадянсько-ціннісний – рівень [1, с. 24].

Після реформи змісту освіти 2017 року історична освіта в Україні зазнала суттєвої гуманізації. У навчальних програмах Міністерства освіти і науки України закріплено наскрізні змістові лінії «Цінності й моральність» і «Громадянська відповідальність». Їхня мета – виховання громадянина, який визнає права людини, дотримується етичних норм і усвідомлює власну відповідальність за розвиток суспільства [4]. Зокрема, у програмі «Історія України» (10–11 класи, 2025 р.) передбачено формування критичного ставлення до історичних процесів, розвиток емпатії до учасників минулих подій, розуміння наслідків моральних виборів. Вчитель має спрямовувати увагу учнів не лише на політичні рішення, а й на їхній етичний контекст – справедливість, людяність, повагу до свободи [2]. У модельній програмі «Всесвітня історія» (7–9 класи, 2023 р.) наголошується на важливості виховання поваги до культурного розмаїття й розвитку міжкультурного діалогу. Розгляд подій, таких як Великі географічні відкриття, колоніалізм, боротьба за права жінок, передбачає морально-етичне осмислення історичних процесів, їхній вплив на сучасне уявлення про справедливість і рівність [3].

Інтеграція ціннісних категорій в історичну освіту реалізується через зміст навчальних тем, методи навчання та форми діяльності студентів.

Змістовий рівень передбачає відбір історичних фактів і тем, що мають виховний потенціал: приклади морального вибору, боротьби за свободу, гуманістичних ідей, становлення демократії.

Методичний рівень включає використання дискусій, дебатів, рольових ігор, історичних реконструкцій, аналізу джерел і документів із моральною проблематикою. Такі форми сприяють розвитку емпатії, морального судження й уміння обґрунтовувати власну позицію.

Рефлексивний рівень передбачає обговорення ціннісних висновків: чому певні події відбулись,

які моральні уроки вони несуть, які сучасні паралелі можна провести.

Викладач історії у закладі вищої освіти має виступати не лише джерелом знань, а й моральним фасилітатором – особою, що створює умови для формування етичного світогляду студента. Важливо, щоб процес навчання не зводився до передачі фактів, а стимулював ціннісну рефлексію, формував уміння співвідносити історичний досвід із сучасними моральними викликами (війна, права людини, соціальна справедливість).

Досвід демократичних країн демонструє тісний зв'язок між історичною освітою та морально-етичним вихованням. У документі Ради Європи History Teaching and the Promotion of Democratic Values and Tolerance підкреслюється, що історичне навчання є ключовим інструментом розвитку культури демократії, толерантності та поваги до прав людини. Учнів заохочують оцінювати історичні події з різних точок зору, визнавати право на іншу думку, розуміти моральні наслідки дій історичних постатей [5].

У Канаді, відповідно до *Ontario Curriculum*, історія розглядається як платформа для виховання громадянської відповідальності. Учні мають досліджувати події з урахуванням етичних наслідків, аналізувати моральні дилеми та робити висновки щодо справедливості, рівності, людяності [6].

ЮНЕСКО у своїй глобальній ініціативі Global Citizenship and Peace Education наголошує, що історична освіта має бути засобом формування культури миру, співчуття, поваги до різних культур і здатності до міжкультурного діалогу. Такий підхід розвиває глобальну етичну свідомість, що є особливо актуальним для України в умовах війни та суспільної поляризації [7].

Інтеграція морально-етичних цінностей у зміст історії забезпечує формування активної громадянської позиції студентів. Завдяки осмисленню моральних аспектів минулого вони вчаться бачити зв'язок між історичними подіями та сучасними соціальними процесами, між цінностями минулого і сучасними нормами поведінки. Критичний аналіз історичних джерел сприяє усвідомленню складності людських рішень, вмінню розрізняти правду й маніпуляцію, а також розвиває моральну рефлексію.

Студенти, які засвоюють історію як моральний досвід людства, не лише розширюють знання про минуле, а й формують внутрішню позицію – готовність діяти відповідально, протидіяти дискримінації, проявляти емпатію та справедливість у щоденному житті [6].

Ефективна інтеграція морально-етичних цінностей у зміст історичної освіти на рівні закладів вищої освіти потребує системного підходу, який поєднує змістовий, методичний і виховний аспекти.

1. Освітньо-змістовий рівень. Доцільно оно-влювати навчальні програми з історичних дисциплін, зокрема вводити тематичні блоки, присвячені моральним і гуманістичним урокам історії. Це можуть бути модулі «Історія прав людини», «Етика війни і миру в історичному

контексті», «Моральні дилеми історії ХХ століття». Особливу увагу слід приділяти українському досвіду морального вибору в умовах визвольних змагань, репресій, тоталітаризму, подій Революції Гідності та сучасної російсько-української війни. Такий зміст дозволяє студентам не лише вивчати події, а й оцінювати їх крізь призму етичних категорій: гідності, патріотизму, свободи, справедливості.

2. *Методичний рівень*. У викладанні історії варто широко застосовувати інтерактивні методи, які стимулюють моральне мислення студентів:

- *дебати та обговорення* моральних дилем («чи виправдані революційні насильства», «моральна відповідальність за колабораціонізм», «етика опору тоталітаризму»);
- *аналіз історичних джерел* з позиції моральної оцінки (спогади, щоденники, маніфести, листи учасників історичних подій);
- *проектна діяльність*, у межах якої студенти розробляють етичні кейси або інтерактивні презентації «уроки історії для сучасності»;
- *рольові ігри та симуляції історичних подій*, що допомагають відчувати моральну складність історичних ситуацій;
- *дослідницькі есе* на теми ціннісних аспектів історії – як спосіб розвитку етичного судження і саморефлексії.

Такі методи сприяють формуванню у студентів навичок аргументованого морального вибору, співпереживання та критичного аналізу історичних явищ.

3. *Виховний рівень*. Історичні факультети університетів мають створювати умови для розвитку моральної культури студентів через позааудиторну діяльність: історико-культурні проекти, участь у волонтерських ініціативах, студентські дискусійні клуби з етичної проблематики, екскурсії до місць пам'яті та меморіалів. Такі заходи перетворюють історичну освіту на практику морального досвіду та громадянської участі [5].

4. *Підготовка викладачів*. Необхідно вдосконалювати професійну підготовку викладачів історії, зокрема в аспекті етичної компетентності. Педагог має володіти вмінням вести морально насичений діалог, формувати в студентів чутливість до етичних аспектів історичних процесів, уникати нав'язування готових оцінок, натомість стимулювати критичне мислення та самостійне моральне судження [4].

5. *Використання цифрових технологій*. Цифрове середовище відкриває нові можливості для інтеграції морально-етичних тем у навчання. Використання онлайн-платформ, історичних симуляторів, відеолекцій ЮНЕСКО про права людини або віртуальних виставок дозволяє студентам занурюватися в історичні події й одночасно усвідомлювати їх етичні наслідки [7].

Таким чином, реалізація інтегрованого підходу потребує від університетів не лише оновлення змісту й методів навчання, а й створення морально орієнтованого освітнього середовища, у якому історія виконує функцію розвитку особистості, її

громадянської зрілості та гуманістичного світогляду.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Інтеграція морально-етичних цінностей у зміст історичної освіти є важливою умовою формування свідомого, критично мислячого й відповідального громадянина. Історична освіта, що поєднує знання з етичними орієнтирами, сприяє розвитку гуманізму, толерантності та громадянської активності студентів. Українські програми вже включають ціннісні лінії, однак потребують подальшого удосконалення та методичної підтримки викладачів. Зарубіжний досвід (ЮНЕСКО, Рада Європи, Канада, Велика Британія) підтверджує ефективність історії як простору морального діалогу й формування демократичних переконань. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розроблення практичних методик та інноваційних технологій для системного впровадження морально-етичного компонента в історичну освіту.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Муляр Н. Морально-етичні цінності як виховний потенціал української родини (друга половина ХІХ – початок ХХ століття). *Проблеми сімейного виховання*. 2011. С. 23–30.
2. Міністра освіти і науки України. Навчальна програма «Історія України» (10–11 класи). Київ. 2025.
3. Міністерство освіти і науки України. Модельна навчальна програма «Всесвітня історія» (7–9 класи). Київ. 2023.
4. Інститут модернізації змісту освіти. Навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія» (5–9 класи). Київ. 2017.
5. Gallagher C. (ed.). *History Teaching and the Promotion of Democratic Values and Tolerance*. Council of Europe Press. 1996.
6. Ontario Ministry of Education. *The Ontario Curriculum: Social Studies, Grades 1–6; History and Geography, Grades 7 and 8*. Toronto. 2023.
7. UNESCO. *Global citizenship and peace education*. UNESCO website URL: <https://www.unesco.org/en/global-citizenship-peace-education>.

REFERENCES

1. Muliar, N. (2011). *Moralno-etychni tsinnosti yak vykhovnyi potentsial ukrainskoi rodyny (druha polovyna KhKh – pochatok KhKh stolittia)*. [Moral and ethical values as the educational potential of the Ukrainian family (second half of the 19th - beginning of the 20th century)]. *Problemy simeinoho vykhovannia*. S. 23–30. [in Ukrainian]
2. Ministra osvity i nauky Ukrainy. *Navchalna prohrama «Istoriia Ukrainy» (10–11 klasy)* [Minister of Education and Science of Ukraine. Curriculum "History of Ukraine" (grades 10–11)]. (2025). Kyiv. [in Ukrainian]
3. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. *Modelna navchalna prohrama «Vsesvitnia istoriia» (7–9 klasy)* [Ministry of Education and Science of Ukraine. Model curriculum "World History" (grades 7–9)]. (2023). Kyiv. [in Ukrainian]
4. Instytut modernizatsii zmistu osvity. *Navchalna prohrama «Istoriia Ukrainy. Vsesvitnia istoriia» (5–9 klasy)* [Institute for Modernization of Educational Content. Curriculum "History of Ukraine. World History" (grades 5–9)]. (2017). Kyiv. [in Ukrainian]
5. Gallagher, C. (ed.). (1996). *History Teaching and the Promotion of Democratic Values and Tolerance*. Council of Europe Press. [in English]

6. Ontario Ministry of Education. The Ontario Curriculum: Social Studies, Grades 1–6; History and Geography, Grades 7 and 8 (2023). Toronto. [in English]

7. UNESCO. Global citizenship and peace education. UNESCO website URL: <https://www.unesco.org/en/global-citizenship-peace-education> [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЗЕЛЕНСЬКА Людмила – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Наукові інтереси: зміст і напрями впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері

реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ZELENSKA Lyudmila – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Educology and Innovative Pedagogy H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University.

Scientific interests: content and directions of implementation of the Concept of implementation of the state policy in the field of reforming general secondary education "New Ukrainian School".

Стаття надійшла до редакції 08.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 19.10.2025 р.

УДК 373.3.091.12.011.3-051:378

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-271-275

РАДЮК Інна –

доктор філософії зі спеціальності Освітні, педагогічні науки, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Волинського Національного університету імені Лесі Українки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1937-4195>

e-mail: Raduk.Inna@gmail.com

КРЕАТИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена обґрунтуванню ролі креативного освітнього середовища закладу вищої освіти як детермінанта формування готовності майбутніх учителів початкових класів до інноваційної творчості. Акцентовано увагу на інтеграції мистецької та технологічної освітніх галузей у підготовці педагогів відповідно до вимог Нової української школи та глобального запиту на STEAM-компетентності, що вимагає від викладача здатності до розробки інтегрованих проєктів та застосування дизайн-мислення. Обґрунтовано актуальність потреби теоретико-прикладного обґрунтування методичного та практичного забезпечення процесу цілеспрямованого формування такого креативного простору. Теоретично обґрунтовано сутність і структуру креативного освітнього середовища ЗВО в контексті викладання методик технологічної та мистецької освітніх галузей та запропоновано його структурні складові, спрямовані на формування готовності майбутніх вчителів початкової школи до інноваційної творчості. Уточнено сутність поняття «креативне середовище закладу вищої освіти» як простору для інтеграції творчості та практики, лабораторії творчої самореалізації та педагогічного дизайну, спільноти творчого нахнення та співпраці. Запропоновано два варіанти структури креативного освітнього середовища: «Простір та інтеграція» (з акцентом на ергономічно-технологічному, змістово-методичному та особистісно-рефлексивному компонентах) та «Діяльність та інновація» (з акцентом на креативно-діяльнісному, інформаційно-цифровому та соціально-партнерському компонентах). Окреслено ключові чинники ефективності креативного освітнього середовища, включаючи управлінську підтримку та професійно-креативну компетентність педагогів. Результати дослідження можуть бути використані закладами вищої освіти для коригування змісту освітніх програм, методичного забезпечення та організаційних форм професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи, перетворюючи університетське середовище на активну платформу для розвитку інноваційного потенціалу.

Ключові слова: креативне освітнє середовище, технологічна освітня галузь, мистецька освітня галузь, інноваційна творчість, майбутні вчителі початкових класів, методика викладання, STEAM-компетентності.

RADIUK Inna –

Ph.D. (Pedagogy), Subject Areas Educational,

Pedagogical Sciences, Docent at the Department of Theory and Methods of Primary Education

Lesya Ukrainka Volyn National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1937-4195>

e-mail: Raduk.Inna@gmail.com

CREATIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE UNIVERSITY AS A DETERMINANT OF THE PREPARATION OF FUTURE PRIMARY TEACHERS FOR CREATIVE ACTIVITY

The article is devoted to substantiating the role of the creative educational environment of a higher education institution as a determinant in the formation of readiness of future primary school teachers for innovative creativity. The focus is on the integration of the Artistic and Technological educational fields in teacher training, in line with the requirements of the New Ukrainian School and the global demand for STEAM competencies, which requires the lecturer to be able to develop integrated projects and apply design thinking. The urgency of the need for theoretical and applied justification of the methodological and practical provision for the purposeful formation of such a creative space is substantiated. The essence and structure of the creative educational environment is theoretically grounded in the context of teaching the methodologies of the technological and artistic educational fields. Its structural components, aimed at forming the readiness of future primary school teachers for innovative creativity, are proposed. The essence of the concept "creative environment of a higher education institution" is clarified as a space for the integration of creativity and practice, a laboratory for creative self-realization and pedagogical design, and a community of creative inspiration and cooperation. Two options for the structure of the creative educational